

แนวทางการเขียนบทความให้ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติ

การถอดความรู้จากผู้ปฏิบัติ (Knowledge Capture)

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นโยบาย คณะนิติศาสตร์ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้(Knowledge Management) และกำหนดเป็นแผนปฏิบัติงาน Action Plan ประจำปี 2555 โดยทางผู้จัดทำได้วิเคราะห์ประเด็นที่มีความสำคัญต่อภารกิจขององค์กรและมีความพร้อมสูงสุดที่จะสามารถดำเนินการได้ภายในกรอบเวลาที่กำหนด จนได้ประเด็นองค์ความรู้สำคัญ 2 เรื่องคือ การตอบข้อสอบกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ (สำหรับนักศึกษา) และประเด็นการเขียนบทความทางวิชาการอย่างไรให้ได้ตีพิมพ์ลงในวารสารระดับชาติ (สำหรับคณาจารย์)

สำหรับเอกสารนี้เป็นการถอดองค์ความรู้เรื่อง **“การเขียนบทความทางวิชาการอย่างไรให้ได้ตีพิมพ์ลงในวารสารระดับชาติ”** (สำหรับคณาจารย์) โดยได้เลือกเก็บความรู้จาก รองศาสตราจารย์สมชาย ปรีชาศิลปกุล เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2555 เพราะเป็นอาจารย์ที่มีผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และเคยมีบทความที่ได้รับการยอมรับในวารสารวิชาการระดับชาติอยู่หลายบทความ และในอนาคตจะได้ประมวลความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิทางนิติศาสตร์ท่านอื่น ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรต่อไป

หลักคิดและการทำงานเพื่อให้สามารถเขียนบทความทางวิชาการและได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติ

โดย รองศาสตราจารย์สมชาย ปรีชาศิลปกุล

ในการเขียนบทความเพื่อให้มีโอกาสได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติตามแนวทางของท่านอาจารย์ควรมี**หลักคิดและหลักปฏิบัติอย่างไร**

หลักคิดที่ 1 การกำหนดหัวข้อ

ผู้ที่จะเริ่มเขียนบทความควรพิจารณาหัวข้อจากปรากฏการณ์ในสังคม ซึ่งการกำหนดหัวข้อหรือเรื่องที่จะเขียนโดยมีวิธีการที่จะกำหนดหัวข้อที่จะเขียนเราจะตั้งหลักเขียนโดยมองปรากฏการณ์ทางสังคมแล้วนำทฤษฎีมาพิจารณาประกอบจนย้อนไปสู่หลักคิดอะไรบางอย่างได้ในที่สุด โดยบทความจะพยายามหาคำอธิบายสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ก็ได้ ในที่สุดจะทำให้งานเขียนของเราดูมีเนื้อหาและมีความน่าสนใจและได้รับการยอมรับในการตีพิมพ์

โดยการมองปรากฏการณ์นั้นสามารถมีวิธีการมองได้หลายแบบ โดยมีวิธีการดังนี้

1.1 การเขียนโดยมองจากประเด็นปัญหาข้อถกเถียงปัญหาสาธารณะอะไร เริ่มจากเรื่องที่เรารู้ มีความรู้ มีความสนใจ มีพื้นฐานบ้างและอาจหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไปได้ เช่น การเขียนบทความในหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์

1.2 การเขียนโดยมองจากประเด็นข้อถกเถียงในแง่มุมมองทางทฤษฎีมากขึ้น เรื่องราวที่ใหญ่ขึ้น เช่น มุมมองแบบสตรีนิยมทางกฎหมาย และถ้าหากเป็นข่าวก็เช่น การทำแท้ง หากดูประเด็นข้างต้นนี้จะเป็นประเด็นที่มีมุมมองทางทฤษฎี

1.3 การเขียนโดยมองจากการอ่านงานและตามงานของบุคคลอื่น ซึ่งเราอาจพิจารณาได้จากการอ่านแล้วพบว่างานนั้นมีความน่าสนใจ อ่านแล้วสนุกดี โดยมีประเด็นทางวิชาการที่ยังไม่มีใครพูดถึงในประเทศของเรา และสามารถนำมาเขียนเป็นประเด็นได้ โดยยกตัวอย่างบทความเรื่อง “บิดาแห่งกฎหมาย” และ “พหุนิยมทางกฎหมาย” เป็นต้น

1.4 การเขียนโดยมองจากประเด็นทางวิชาการที่มีความสัมพันธ์กับกฎหมาย ซึ่งเราอาจพิจารณาเป็นประเด็นความสัมพันธ์และสอดคล้องกับสาขาอื่น ๆ เช่น งานทางวิชาการทางรัฐศาสตร์ หรือ ทางประวัติศาสตร์ โดยนำมาวิเคราะห์ว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องและสามารถหยิบยืมความรู้และงานอื่นมาใช้กับกฎหมายได้หรือไม่ เช่น วิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการอธิบายกับการเกิดขึ้นของบิดาแห่งกฎหมายไทย เป็นต้น

1.5 พิจารณาจากประเด็นหรือหัวข้อที่ต่างจากคนอื่น เช่น เราสามารถต่อยอดของบุคคลนั้นได้หรือไม่ หรือ เรามีข้อโต้แย้งที่หักล้างความคิดแบบเดิมได้หรือไม่ ซึ่งการพิจารณาว่าประเด็นหรือหัวข้อจะเป็นการต่อยอดหรือข้อโต้แย้ง เราสามารถพิจารณาหัวข้อดังต่อไปนี้

- พิจารณาว่าเรามีความรู้หรือมีพื้นฐานความรู้นั้น ๆ มากน้อยเพียงใด
- ถ้าหากว่างานที่จะเขียนนั้นเรามีความรู้มาก ก็จะต้องศึกษาหรืออ่านงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ได้มากที่สุด
- สอบถามคนบุคคลที่คิดว่ามีความรู้เรื่องนั้น ซึ่งการที่เราสอบถามจากบุคคลที่มีความรู้นั้น จะทำให้เราเข้าถึงองค์ความรู้ได้เร็วขึ้น และเราสามารถแลกเปลี่ยนได้อย่างเข้มข้น และเป็นการยืนยันความถูกต้องทางวิชาการ และทำให้เราเดินหน้าได้อย่างมีทิศทางมากขึ้น

หลักคิดที่ 2 วางเค้าโครงเรื่องที่จะเขียน (Outline) คือ การกำหนดโครงเรื่องตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารผ่านกรอบความคิด โดยมีวิธีการดังนี้

2.1. รวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการนำเสนอความคิดทั้งหมดโดยไม่ต้องจัดเรียงใดๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมประเด็นต่างๆ ทั้งหมด

2.2. พิจารณา วิเคราะห์จัดกลุ่มประเด็นทั้งหมด (Grouping) ตามเนื้อหาหรือรูปแบบที่ต้องการ เช่น ประเด็นใหญ่หรือประเด็นหลักของบทความ ประเด็นเล็กหรือประเด็นย่อยๆ

ที่สนับสนุนประเด็นหลักดังกล่าว ควรอยู่ในกลุ่มใด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องภายในแต่ละประเด็น เป็นสำคัญ

หลักคิดที่ 3 การตรวจสอบความรู้ เมื่อได้มีการวางโครงร่างเนื้อหาไว้ระดับหนึ่งแล้ว ให้เริ่มตรวจสอบความรู้ที่เกี่ยวกับเนื้อหาแต่ละประเด็นโดยพิจารณาความถูกต้องและครบถ้วนทางวิชาการ เช่น ถ้าประเด็นไหนที่เรามีความถนัดแล้วก็จะไม่ทำการตรวจสอบความรู้ก็ได้ เพราะเราสามารถประเมินคุณภาพได้เอง แต่หากงานบางชิ้นไม่อยู่ในเกณฑ์ที่มีความถนัดก็จะทำการตรวจสอบข้อมูลและองค์ความรู้อีกครั้งหนึ่ง โดยตรวจสอบกับเอกสารวิชาการอื่น ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ในบทความ

หลักคิดที่ 4 การลงลึกถึงข้อมูลที่จะทำการเขียนให้มากขึ้น ซึ่งจะมีวิธีการทำได้หลายอย่างเช่น การตรวจสอบเอกสารจากแหล่งข้อมูล เช่น ห้องสมุด ซึ่งการเก็บข้อมูลนั้นจะต้องประมวลข้อมูลอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มต้นและระหว่างการเขียนบทความ เพราะอาจมีข้อมูลใหม่เข้ามาทำให้ต้องปรับความคิดบางเรื่องบางประเด็นใหม่ โดยเน้นสิ่งที่เราคิดว่าน่าสนใจ สิ่งที่ขาดหายไปและยังไม่มีคำตอบ ทั้งนี้เราสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหายไป ได้จากแหล่งข้อมูลที่เป็นรูปแบบของเอกสาร บุคคล หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน หรือ Internet เป็นต้นซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เราสามารถสร้างคำอธิบายใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้

หลักคิดที่ 5 วางแผนการเขียนฉบับสมบูรณ์ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงเรื่องดังนี้

- 5.1. ทบทวนความสมบูรณ์โครงร่างโดยพิจารณาว่าประเด็นที่ต้องการนำเสนอในบทความนี้ ครบหรือยัง โดยคำนึงถึงข้อมูลที่เราศึกษามา
- 5.2. ในแต่ละประเด็นสำคัญ ๆ นั้น มีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใดสามารถนำไปเขียนได้เลยหรือไม่ นำข้อมูลใหม่มาเพิ่มเติม หรือ ข้อมูลไหนควรจะตัดออกเป็นต้น
- 5.3. เรียบเรียงตามโครงร่างที่ได้กำหนดไว้ และพิจารณาถึงความสอดคล้องของเนื้อหาในภาพรวม

หลักคิดที่ 6 การตีพิมพ์ หรือ นำเสนอและวิจารณ์ หมายถึงหลักคิดที่เราจะเลือกวารสารให้เหมาะสมกับชิ้นงานที่เราเขียนนั้นมีความสำคัญมาก หากเราเลือกวารสารไม่เหมาะสมอาจจะทำให้ผลงานของเราไม่ได้ตีพิมพ์ได้ โดยเราจะพิจารณาจาก

- 6.1. การอ่านวารสาร และวิเคราะห์ว่ามีจริตอย่างไร
- 6.2. สอบถามจากผู้ที่เคยได้รับการตีพิมพ์
- 6.3. การอ่านถ้อยแถลงของบรรณาธิการของวารสารเล่มนั้น ๆ

เคล็ดลับในการเขียนบทความอย่างไรให้ได้ตีพิมพ์ (Tips)

1. ผู้เขียนจะต้องพร้อมเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ มองสิ่งที้นอกเหนือจากความเชื่อเดิม ๆ
2. การเก็บข้อมูลจะต้องเก็บข้อมูลไว้ให้ได้เยอะที่สุด มากที่สุด ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่เราได้อาจจะไม่มีประโยชน์ในการเขียนบทความในครั้งนี้ แต่อาจจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เราหาได้ในอนาคต
3. การเขียนบทความให้ตรงกับวาระสำคัญ ๆ ได้
4. เลือกตีพิมพ์ให้เหมาะกับจังหวะ โอกาส วาระทางสังคม
5. เลือกเขียนเรื่องที่เราคิดว่าเราเขียนแล้วสนุกซึ่งจะทำให้เรามีความพยายามมากขึ้น